כפר עולמי · יחידה 2: גלובליזציה מעצימה שינויים · חוברת קטנה

תרבות וחברה: עולמקומיות

חוברת תלמיד · **ז׳ רגיל**

אותו המבורגר בכל העולם? לא בדיוק – ככה גלובלי פוגש מקומי.

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: גלובלי ומקומי – באותו רחוב
3. חלק א׳ – מתרגלים מושגים
4. חלק ב׳ – בודקים הבנה
5. חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

אמריקניזציה

כינוי להתפשטות סגנון חיים, סרטים, מוזיקה ומותגים שמקורם בארצות הברית לתרבויות אחרות.

לדוגמה: סרטים ושירים באנגלית בכל המדינות

האחדה תרבותית

תהליך שבו תרבויות שונות נעשות דומות זו לזו בלבוש, במוזיקה, במאכלים ובשפה.

לדוגמה: בני נוער בכל העולם לובשים ג׳ינס

מותג

שם וסמל שמזהים מוצר או חברה, ולעיתים חשובים לקונים יותר מהמוצר עצמו.

לדוגמה: סמל קטן על נעל ספורט

תרבות צריכה

אורח חיים שבו אנשים קונים הרבה, מחליפים מוצרים לעיתים קרובות ורואים בקניות בילוי.

לדוגמה: להחליף טלפון כל שנה

בידול מרחבי

התרכזות של קהילה באזור אחד, עם חנויות, מבני דת ושלטים בשפתה, ששומרת על ייחודה.

לדוגמה: רובע עם שלטים בשפה של הקהילה

עולמקומיות

שילוב של גלובלי ומקומי: מוצר או רעיון עולמי שמותאם לתרבות, לטעם ולמנהגים של המקום.

לדוגמה: סניף מזון מהיר כשר שסגור בשבת

שאלון

כלי מחקר: רשימת שאלות קבועה שעונים עליה אנשים רבים, כדי להשוות ולהסיק מסקנות.

לדוגמה: שאלון כיתתי על שירים אהובים

זהות מקומית

מה שמייחד מקום או קהילה: שפה, מסורת, אוכל, מוזיקה ומנהגים.

לדוגמה: מאכל מסורתי שמבשלים רק אצלנו

קוראים

גלובלי ומקומי – באותו רחוב

טיילו ברחוב מרכזי בעיר גדולה כלשהי, ותמצאו דברים מוכרים: אותם ג׳ינסים, אותם שירים, אותן רשתות מזון וקפה ואותן מילים באנגלית על השלטים. התופעה נקראת האחדה תרבותית – תרבויות נעשות דומות זו לזו, בעיקר בערים ובקרב בני נוער. מכיוון שחלק גדול מהסרטים, מהמוזיקה ומהמותגים יצא מארצות הברית, יש המכנים אותה ״אמריקניזציה״.

חלק מההאחדה הוא תרבות צריכה: אנשים קונים הרבה, מחליפים בגדים וטלפונים לעיתים קרובות ורואים בקניות בילוי. המותג – השם והסמל של מוצר – הופך לפעמים לחשוב יותר מהמוצר עצמו. פרסומות, רשתות חברתיות וקניונים זהים מחזקים את התרבות הזאת.

אבל העולם לא נעשה אחיד לגמרי. רשתות מזון בינלאומיות מתאימות את עצמן למקום: בהודו מוגש המבורגר צמחוני מתפוחי אדמה ואפונה, ובישראל יש סניפים כשרים שסגורים בשבת. השילוב הזה נקרא עולמקומיות – מילה שמחברת ״עולמי״ ו״מקומי״.

במקביל, קהילות רבות מחזקות את מה שמייחד אותן. בערים יש רבעים שבהם גרים בני קהילה אחת, עם חנויות, מבני דת ושלטים בשפתם – זהו בידול מרחבי. יש הרואים במפגש עם התרבות העולמית פתיחות והזדמנות, ויש החוששים לאבד מסורת ושפה. כדי להבין את הדעות אפשר לערוך שאלון ולהקשיב לכל הצדדים.

חלק א' – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. האחדה תרבותית	**א.** תהליך שבו תרבויות שונות נעשות דומות זו לזו בלבוש, במוזיקה, במאכלים ובשפה.
2. אמריקניזציה	**ב.** כינוי להתפשטות סגנון חיים, סרטים, מוזיקה ומותגים שמקורם בארצות הברית לתרבויות אחרות.
3. תרבות צריכה	**ג.** אורח חיים שבו אנשים קונים הרבה, מחליפים מוצרים לעיתים קרובות ורואים בקניות בילוי.
4. מותג	**ד.** שם וסמל שמזהים מוצר או חברה, ולעיתים חשובים לקונים יותר מהמוצר עצמו.
5. עולמקומיות	**ה.** שילוב של גלובלי ומקומי: מוצר או רעיון עולמי שמותאם לתרבות, לטעם ולמנהגים של המקום.
6. בידול מרחבי	**ו.** התרכזות של קהילה באזור אחד, עם חנויות, מבני דת ושלטים בשפתה, ששומרת על ייחודה.

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: בידול מרחבי עולמקומיות זהות מקומית שאלון

1. שאלון כיתתי על שירים אהובים – זו דוגמה ל־_____
2. מאכל מסורתי שמבשלים רק אצלנו – זו דוגמה ל־_____
3. רובע עם שלטים בשפה של הקהילה – זו דוגמה ל־_____
4. סניף מזון מהיר כשר שסגור בשבת – זו דוגמה ל־_____

חלק ב' – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 מדוע יש המכנים את ההאחדה התרבותית "אמריקניזציה"?

- ◯ א. כי כל העולם עבר לגור באמריקה
- ◯ ב. כי חלק גדול מהסרטים, המוזיקה והמותגים יצא מארצות הברית
- ◯ ג. כי אנגלית היא השפה היחידה בעולם
- ◯ ד. כי אמריקה היא היבשת הגדולה

2 מה מאפיין תרבות צריכה?

- ◯ א. קונים מעט ומתקנים
- ◯ ב. מגדלים אוכל לבד
- ◯ ג. קונים הרבה, מחליפים מוצרים מהר ורואים בקניות בילוי
- ◯ ד. לא משתמשים בכסף

3 מה הקשר בין עולמקומיות להמבורגר הצמחוני בהודו?

- ◯ א. רשת עולמית התאימה את עצמה למנהגים מקומיים
- ◯ ב. זה מאכל שהומצא בהודו בלבד
- ◯ ג. זה מראה שאין גלובליזציה בהודו
- ◯ ד. אין קשר

4 מהו בידול מרחבי?

- ◯ א. כל השכונות נראות אותו דבר
- ◯ ב. מעבר של כולם לפרברים
- ◯ ג. בניית קניונים
- ◯ ד. קהילה שמתרכזת באזור ושומרת על ייחודה במרחב

5 מדוע שאלון הוא כלי טוב לבדיקת עמדות בכיתה?

- ◯ א. כי הוא מכריע מי צודק
- ◯ ב. כי כולם עונים על אותן שאלות, ואפשר להשוות
- ◯ ג. כי הוא מחליף את המורה
- ◯ ד. כי הוא תמיד קצר

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

1 האחדה תרבותית בולטת בעיקר בערים ובקרב בני נוער.	נכון	לא נכון
2 עולמקומיות פירושה שתרבות מקומית נעלמת לגמרי.	נכון	לא נכון
3 בידול מרחבי מתבטא בשלטים בשפות שונות ובמבני דת.	נכון	לא נכון
4 כל מי שחושש מהתרבות הגלובלית טועה.	נכון	לא נכון

חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 חפשו ביישוב שלכם שתי דוגמאות לעולמקומיות והסבירו מה גלובלי ומה מקומי בכל אחת.

2 חברו שלוש שאלות לשאלון כיתתי על השפעת התרבות העולמית על חייכם.

3 הציגו את עמדתו של סבא שחושש לאבד מסורת ואת עמדתה של נכדה שאוהבת תרבות עולמית. מה יכול לחבר ביניהם?

כרטיס יציאה – תרבות וחברה: עולמקומיות

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 ההבדל בין האחדה תרבותית לעולמקומיות: ...

2 דוגמה לבידול מרחבי שראיתי: ...

3 שאלה טובה לשאלון: ...

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה